

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1572 usque ad annum 1581

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1772

VD18 90118642

§. 93. Valentinensis Episcopi oratio pro Andegavensium Duce.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67232)

esset, hinc ad urgendam Ernesti Archiducis electionem ceteris magis idoneus credebatur, quamvis nonnisi secundus Legationis locus eidem fuisset attributus, ne exinde Papa offenderetur: itaque Rosenbergius in suo sermone præcipue Ernestum Archiducem præ quocunque alio commendabat, eo quod Sclavonicæ linguæ, quæ Bohæmis æque, ac Polonis communis est, peritia clarus hisce populis vicinior esset, ac proin auxilia, cum opus foret, in proximo haberet, quod a longinquis Principibus regni competitoribus sperari nonposset. Denique exponebat, quod tunc, si Poloni Gallicæ Nationis Principem electuri essent, ægre admodum ei accessus ad regnum suum a Germaniæ Principibus concedendus foret.

§. XCIII.

Valentinensis Episcopi oratio pro Andegavensium Duce.

Eadem die Franciæ Oratores accersiebantur, Montlucus tamen morbum caussatus rem usque ad alteram diem differre postulabat; hujus autem moræ opportunitate usus sese ad diluendas Rosenbergii rationes accingebat, hinc cum ejus oratio jamjam typis impressa esset, quinque nova adhuc folia eidem inferere cogebatur, ejus autem sermo circa

Sæcul. XVI.
A.C. 1573.

Thuan. l. 6.

Sæcul. XVI. circa præcipua puncta, quæ nondum
A. C. 1573. in apologiis in lucem editis fuere agi-
 tata, versabatur, eorumque primum
 ipsam Andegavensis Ducis Personam,
 necnon amplas, quas possideret, Pro-
 vincias respiciebat, alterum vero com-
 plectebatur rationes, quibus Præsul Du-
 cem propter Colinii Architalassi necem
 vindicabat, exponens, quod hic idem
 maris Præfectus suam Patriam Calvinii
 erroribus infecisset, multaque militum
 otiosorum agmina seditionis tempore
 aluisset, ut suorum concivium sangui-
 nem fundere posset: cum autem hic
 Episcopus de ipso Andegavensi Duce
 sermonem inflecteret, eundem ob Na-
 tionis suæ gloriam, generis splendorem,
 ætatem imperio maturam, & morum
 probitatem cum rara ingenii præstantia
 conjunctam, necnon ob suam in Rei-
 publicæ administratione peritiam, at-
 que in re militari experientiam, felici-
 tatemque in omnibus expeditionibus
 suis comprobatam commendabat: his
 dictis illud, quod de Polonicæ linguæ
 ignorantia objiciebatur, diluit, & simul
 refellit, quod Dux nullas Provincias
 Imperio Polonico adjungere posset: præ-
 terea, quæ ejus rei commoda, & emo-
 lumenta ex Andegavensis electione spe-
 rari possent, multis verbis profequitur,
 simul hæc exponens: „Nullæ illi sunt
 „cum

„cum quovis principe inimicitiae, aut **Sæcul. XVI.**
 „ullæ de finibus controversiæ; nec ho- **A. C 1573.**
 „stis regni unquam fuit, sed e gente
 „nominis Polonici amantiſſima ortus:
 „inſuper magnæ illi in Gallia ditio-
 „nes, & opes in iis ſuppent non mediocres,
 „cum ejus vectigalia ad quadringenta
 „quingenta aureorum millia excur-
 „rant: hinc claſſem ex iis in regni uſus
 „comparare ex ſuis ſumptibus poteſt, ad
 „Narvicam navigationem tuendam, con-
 „ſervandumque cum Moſcovitis, &
 „Livonibus commercium, & Vaſcones
 „in has oras ſeptentrionales, dum ne-
 „ceſſitas poſcet, transportari valent;
 „nam a portibus Galliae Gedanum uſ-
 „que tantum decem dierum navigatio
 „intercedit: qua opportunitate omnes
 „Europæ nationes ab hoc commercio
 „excludi poſſent: porro his opibus
 „Academiam Cracoviensem, & Gym-
 „naſium in ea inſtitutum inſtaurare po-
 „tens erit. „ His præmiſſis Montlucus
 ea, quæ de crudelitate ab adverſariis
 objecta fuerant contra Regem, & ipſum
 Andegavensem, multis verbis, & pro-
 lixa narratione refellere aggrediebatur,
 & Regis patientiam, ac utriusque be-
 nignitatem, & clementiam plurimum
 dilaudans, tumultum Pariſienſem ne-
 ceſſitate potius, quam conſilio conti-
 giſſe oſtendit, atque Regem poſt turbas
 Lu-

Sæcul XVI. Lutetiæ sedatas, nequid simile in ce-
A.C. 1573. teris Regni urbibus accideret, edicto
per dispositos equos celerrime perlato,
& propolitis gravissimis in edicti contem-
ptores pænis prohibuisse dixit: „Huic
„edicto, prosequeretur Episcopus, pa-
„ruerunt urbes omnes, sex exceptis,
„in quibus plebs efferata, & superio-
„rum temporum injuriis, quas a Pro-
„testantibus acceperunt, lacerata nulla
„ratione cohiberi potuit: Andegaven-
„sis autem, cum sententiam suam de
„hac re edicere rogaretur, omnino re-
„cusabat, cum inhonestum sibi fore exi-
„stimaret, quod eos, quos armatos, &
„validissimis exercitibus stipatos toties
„fortissime profligasset, extra bellum
„interimendos judicaret, atque il-
„los, quibus belli fortuna pepercisset,
„lanienæ exponi, & a plebis feroci-
„entis sæce jugulari permetteret: is
„enim talis est, qui nunquam irasci, vel
„semel commoveri visus est, nec ullius
„cujusquam os offendit, & nemini un-
„quam convicium dixit, aut vim intu-
„lit, qui si Rex a Polonis eligatur, co-
„gitationes, & affectus, & consilia sua
„omnia ad hoc unum est revocaturus,
„ut eos facti nunquam pæniteat, & a
„subditis sibi populis, & a posteritate
„Rex pius, bonus, prudens, fortis, ac
„pater

„pater patriæ vere, & non adulatorie
 „dici mereatur. „

æcul. XVI.
 A.C. 1573.

Hanc Montluci orationem tam festivæ acclamationes excipiebant, ut Andegavensem Ducem procul dubio, si statim ad electionem procederetur, nemine refragante nominatum iri apparet. Postmodum cum Montlucus suo sermoni finem imponeret, Sueciæ Orator declamabat, ac demum ceteri Oratores suo quisque ordine audiebantur, quibus omnibus postea verbis non adeo prolixis responsum est, paucis vero post diebus exhibito Senatus edicto Oratores unaomnes Varsovia excedebant, atque in alio loco comitiorum exitum præstolari jubebantur, quam in rem singulis nonnullæ, ad quas sese reciperent, urbes fuere assignatæ.

§. XCIV.

Hæretici Commendonum excludi a Senatu postulantes.

Hæretici, cum Commendonum pariter in hoc edicto comprehendi, & eisdem æque, ac ceteris recessus locum designari postularent, hinc palam exponebant, quod haud necesse sit, arbitrium, ac rerum Polonicarum, quas tamen secretas tenere e re foret, testem e longinquo advocare, præcipue cum aliunde præter morem accidat, quod

*Gratian. in
 vita Com-
 mend. l. 4.
 c. II.*